

HUBERT ORDON SDS

ODZNACZENIE KS. PROF. FELIKSA GRYGLEWICZA

W dniu 25. 03. 1989 r. Senat KUL podjął uchwałę o przyznaniu nestorowi polskich biblistów, ks. prof. F. Gryglewiczowi "Medalu za zasługi dla KUL". Sam akt wręczenia tego odznaczenia miał miejsce niemal dwa miesiące później, w dniu 23. 05. 1989 r. Dokonał go JM Rektor KUL ks. bp J. Śrutwa w obecności przedstawicieli Senatu, reprezentanta PAT w Krakowie ks. prof. A. Kubisia, wykładowców i studentów Instytutu Biblijnego KUL, pracowników redakcji Encyklopedii Katolickiej na czele z sekretarzem naukowym ks. doc. J. Misiurkiem oraz przyjaciół i sympatyków Laureata.

Zewnętrzną okolicznością, która przyczyniła się do takiego uczczenia ks. prof. F. Gryglewicza, była przypadająca w tymże roku 80-ta rocznica Jego urodzin (21. 09). Właściwą podstawę tego uhonorowania natomiast stanowił podkreślony w uchwale Senatu KUL wkład w rozwój nauk biblijnych na Uczelni oraz zasługi położone dla Encyklopedii Katolickiej. Obydwa momenty rozwinął w wygłoszonej laudacji ks. bp prof. J. Szłaga.

Mimo iż P.T. Czytelnikom RTK nie trzeba bliżej przedstawiać postaci ks. prof. F. Gryglewicza¹, to jednak warto przy okazji notatki o lubelskiej uroczystości przypomnieć Jego działalność na polu biblistyki, zwłaszcza że wykracza ona daleko poza mury KUL.

Jednym z ważnych kierunków tej działalności była praca naukowo-dydaktyczna, rozpoczęta na Uczelni w r. 1950, rok po uzyskaniu doktoratu teologii na UJ w Krakowie, i trwająca aż do r. 1978. Obejmowała ona zajęcia prowadzone na Wydziale Teologicznym KUL tak dla alumnów, przygotowujących się do kapłaństwa (Lubelskie Seminarium Duchowne), jak i studentów – księży, pogłębiających wiedzę w zakresie specjalizacji biblijnej, często przyszłych wykładowców w seminariach duchownych. W efekcie powstało pod Jego kierunkiem 60 prac magisterskich i licencyjnych oraz 16 rozpraw doktorskich. Spośród licznej gromady Jego uczniów kilkunastu uzyskało stopień doktora habilitowanego czy też wysoko notowany w świecie tytuł doktora nauk biblijnych PIB w Rzymie. Należąc do czołówki polskich egzegetów, kontynuują i rozwijają oni dzieło swego Mistrza. W sukcesy tych ludzi wpisuje się ogromna liczba starannie przygotowanych przez Ks. Profesora wykładów, wzorowo przeprowadzonych tak od strony formalnej, jak i merytorycznej seminariów oraz mnóstwo godzin poświęconych konsultacjom, wskazaniom, radom, podyktowanych życzliwym i kompetentnym zaangażowaniem. Siane przez lata ziarno wiedzy i umiłowania Pisma św. zaowocowało bo-

¹ Informacje o życiu i działalności naukowej ks. prof. F. Gryglewicza można znaleźć w: S. Ł a c h. *Osiągnięcia Sekcji biblijnej na Wydziale Teologicznym KUL w ostatnim XX-leciu*. RTK 12:1965 z. 1 s. 75-77; F. G r y g l e w i c z. *Pięćdziesiąt lat Sekcji biblijnej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*. RTK 15:1968 z. 1 s. 5-32; S. Ł a c h. *Współczesna biblistyka polska*. "Znak" 24:1972 s. 1373-1391; A. T r o n i n a. *Dwadzieścia lat Szkoły Biblijnej KUL (1956-1976)*. W: *W kręgu Dobrej Nowiny*. Red. J. Szłaga. Lublin 1984 s. 245-261; t e n ż e. *Jubileusz XXV-lecia Szkoły Biblijnej KUL*. RTK 29:1982 z. 1 s. 121-126; J. S z ł a g a. *Życie i działalność ks. prof. F. Gryglewicza*. W: *U boku Syna. Studia z mariologii biblijnej. (Księga pamiątkowa ku czci Ks. Prof. Dra F. Gryglewicza z okazji 50-lecia Jego kapłaństwa)*. Red. J. Szłaga. Lublin 1984 s. 13-19.

gatym plonem nie tylko we wskazanych przypadkach, lecz również w trudnej do ujęcia liczbie słuchaczy, którzy z przekazywanej im prawdy czerpali i nadal korzystają w duszpasterskim posługiwaniu. Wśród nich trzeba wyróżnić tych wychowanków, którzy dostąpili godności biskupiej i aktualnie pełnią swe pasterskie zadania w Kościele polskim.

Drugim, nie mniej znaczącym obszarem działalności ks. prof. F. Gryglewiczca była praca naukowo-wydawnicza². Zważywszy, że w połowie przypadła ona na czas niezwykle trudny walki państwa z Kościołem lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych – a co za tym szło stwarzanych przeszkód i administracyjnych ograniczeń w publikowaniu literatury teologicznej – liczba 339 pozycji Ks. Profesora (stan na 23. 05) jest imponująca. Składają się na nią monografie, artykuły, przyczynki, recenzje, redakcje prac zbiorowych. Szczególne miejsce w tym dorobku zajmują komentarze do Ksiąg Machabejskich (1961), Listów katolickich (1959), Ewangelii według św. Łukasza (1974) w lubelskiej serii "Pismo św. ST", "Pismo św. NT". Nie można tu pominąć milczeniem dokonanego z greckiego oryginału, pierwszego po wojnie tłumaczenia Ewangelii i Dziejów Apostolskich (Katowice 1947), które spotkało się z bardzo pozytywnymi recenzjami fachowców. Ze względu na ogromne zapotrzebowanie w owym czasie na teksty biblijne, zwłaszcza NT, przygotowanie i wydanie nawet jego części stanowiło ważną pomoc dla duszpasterstwa.

Dostrzegane potrzeby decydowały również o podjęciu takiej, a nie innej tematyki badań oraz opracowań tak ściśle naukowych, jak i popularno-naukowych. To wyjaśnia zainteresowanie ks. prof. F. Gryglewiczca w kilku pozycjach literaturą qumrańską, zwłaszcza bardzo dyskusyjną w swoim czasie relacją między chrześcijaństwem a wspólnotą znad Morza Martwego. Identyczny motyw można dostrzec w publikowaniu książek czy artykułów, przybliżających niefachowemu czytelnikowi zagadnienia biblijne.

Odpowiedzią na innego rodzaju braki było przejście przezeń po śmierci ks. prof. E. Dąbrowskiego prac związanych z redakcją serii komentarzy do NT, doprowadzonych zresztą do końca, oraz wkład w powstanie Wstępu do NT (1969). Jedno i drugie dzieło stanowi do dziś wielką pomoc w poznawaniu objawienia Bożego zawartego w Piśmie św. oraz w kształceniu teologów. Fakt, że nawet w latach siedemdziesiątych występowały trudności z drukowaniem literatury religijnej, wywołał u Ks. Profesora inicjatywę redagowania prac zbiorowych. W ten sposób dawał swym uczniom możliwość dzielenia się z szerokim kręgiem odbiorców własnymi przemyśleniami, a przez doborą, aktualną tematykę (teologia św. Łukasza, św. Jana, męka Chrystusa) zapędzał luki istniejące w polskiej bibliotyce.

Wcześniejse stwierdzenie, że wielokrotna działalność ks. prof. F. Gryglewiczca wykraczała daleko poza mury KUL, posiada jeszcze jeden aspekt. Poprzez wydawane w czasopiśmie zagranicznych artykuły prezentował On swoje osiągnięcia na arenie międzynarodowej. W ten sposób wszedł do nielicznego grona rodzimych egzegetów, którzy zaznaczyli swą naukową obecność poza granicami kraju. Również przynależność od r. 1964 do liczącej się w świecie Bibliologii Novi Testamenti Societas i aktywne uczestnictwo w organizowanych przez nią kongresach stało się okazją do nawiązywania kontaktów z wysokiej rangi specjalistami i twórczej wymiany myśli. Szczególną jednak zasługą Ks. Profesora w przybliżaniu międzynarodowym gremiom dorobku polskich biblistów była wieloletnia współpraca z *Internationale Zeitschriften-schau für Bibelwissenschaft und Grenzgebiete*, dokąd przelał krótkie omówienia bibliograficzne publikacji, które ukazały się w naszych czasopiśmie, seriach wydawniczych lub pracach zbiorowych.

Innym rodzajem aktywności ks. prof. F. Gryglewiczca, oddziałującym na cały kraj, był organizacyjny i redakcyjny współudział w powstawaniu *Encyklopedii Katolickiej* – dzieła, które zasłużył cieszyć się wysoką rangą naukową. Wnieiony wkład energii i pracy stanowił zresztą kolejny motyw wyróżnienia, wspomniany w uchwale Senatu KUL. Niezależnie od prowadzonych zajęć na zlecenie ówczesnego rektora uczelni ks. prof. W. Granata, przewodniczył On w latach 1966-1970 komisji wydawniczej EK, przekształconej z czasem w redakcję naczelną. Ks. Profesor należał do niej od samego początku, biorąc m.in. odpowiedzialność za poziom merytoryczny oraz teologiczną poprawność nadsyłanych materiałów. Jego autorstwa jest też sporo haseł – zwłaszcza z historii egzegezy.

Ogarniając tym krótkim szkicem bogatą i wielokierunkową działalność ks. prof. F. Gryglewiczca, nie można nie zastanowić się nad wyznaniem Laureata, jakie padło w czasie uroczystości: "Od tego czasu [...] zajmowała mnie myśl [...], by po moim życiu zostały ślady pracy, bym mógł uczynić coś dla wspólnego do-

---

² Wykaz publikacji ks. prof. F. Gryglewiczca aż do r. 1984 znajduje się w: *U boku Syna. Studia z mariologii biblijnej. (Księga pamiątkowa ku czci Ks. Prof. Dra F. Gryglewiczca z okazji 50-lecia Jego kapłaństwa)*. Red. J. Szlaga. Lublin 1984 s. 19-26. Kolejny, obejmujący dalsze lata jest w druku.

bra polskiego Kościoła". Powyższe słowa dotyczą programu, jaki Ks. Profesor postawił przed sobą na początku drogi kapłańskiej i naukowej. Jego konsekwentna realizacja nie tylko daje podstawę do osobistej satysfakcji, lecz także decyduje o głębokim szacunku, jakim zasłużenie cieszy się Senior polskich biblistów.

URSZULA SZWARC

KRONIKA INSTYTUTU BIBLIJNEGO KUL ZA ROK AKADEMICKI 1988/89

1. Sprawy personalne

Zespół pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu przedstawiał się w roku sprawozdawczym następująco: ks. prof. dr hab. J. Homerski, ks. prof. dr hab. J. Kudasiewicz, o. prof. dr hab. H. Langkammer OFM, ks. prof. dr hab. L. Stachowiak, ks. bp prof. dr hab. J. Szłaga, ks. doc. dr hab. S. Potocki, ks. doc. dr hab. R. Rubinkiewicz SDB, ks. dr H. Ordon SDS, p. dr U. Swarc; ks. dr A. Tronina. Funkcję kierownika Instytutu pełnił ks. doc. dr hab. R. Rubinkiewicz.

W pierwszym semestrze korzystał z urlopu naukowego ks. prof. dr hab. L. Stachowiak.

Na kursie licencjacko-doktoranckim Instytutu studiowało 20 osób.

Senat KUL postanowił nadać ks. prof. dr hab. F. Gryglewiczowi Medal za Zasługi dla Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Uroczystość odbyła się 23 V 1989 r. w salonach rektorskich KUL.

2. Stopnie naukowe

W dniu 6 III 1989 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dra A. Troniny. Tytuł rozprawy habilitacyjnej brzmi: *Bóg przybywa ze Synaju. Starozraelskie formuły teofanijne a początki religii Izraela*. Jej recenzentami byli: ks. prof. dr hab. S. Grzybek (ATK, PAT), o. prof. dr hab. W. J. Rosłon OFMConv (ATK), ks. prof. dr hab. L. Stachowiak (KUL).

W roku akademickim 1988/1989 pięciu doktorantów Instytutu sfinalizowało swoje badania naukowe i przystąpiło do obrony napisanych przez siebie rozpraw. 20 X 1988 r. odbyła się obrona dysertacji o. mgra R. Sikory OFM *'APXH w Nowym Testamencie*. Jej promotorem był o. prof. dr hab. H. Langkammer OFM, natomiast recenzentami – o. prof. dr hab. W. J. Rosłon OFMConv (ATK) i ks. doc. dr hab. R. Rubinkiewicz SDB (KUL). W dniu 17 XI 1988 r. miała miejsce obrona pracy ks. mgra Z. Dykiela SFM *Terminologia modlitwy w Septuagincie*, pisanej pod kierunkiem ks. doc. dr hab. R. Rubinkiewicza SDB. Recenzje przedstawili ks. prof. dr hab. J. Łach (ATK) oraz ks. prof. dr hab. L. Stachowiak (KUL). W tym samym dniu bronił swej rozprawy *Przykazanie spoczynku sobotniego w świetle tradycji deuteronomicznej* ks. mgr B. Matysiak. Jej promotorem był ks. prof. dr hab. L. Stachowiak, a recenzentami – ks. doc. dr hab. S. Potocki (KUL) i o. prof. dr hab. W. J. Rosłon OFMConv (ATK). 30 V 1989 r. do obrony dysertacji *Możny radości w Hymnach Psalterza* przystąpił ks. mgr A. Ołów. Promotorem rozprawy był ks. doc. dr hab. S. Potocki, zaś recenzowali ją ks. prof. dr hab. J. Homerski (KUL) oraz o. prof. dr hab. W. J. Rosłon OFMConv (ATK). Dnia 12 VI 1989 r. bronił rozprawy *Pojęcie zbawienia w Dziejach Apostolskich* ks. mgr M. Zawadzki. Promotorem jej był o. prof. dr hab. H. Langkammer OFM, a recenzentami – o. prof. dr hab. W. J. Rosłon OFMConv (ATK) i ks. bp prof. dr hab. J. Szłaga (KUL).

Na podstawie złożonego egzaminu oraz przedstawionych dysertacji Rada Wydziału Teologicznego KUL nadała wymienionym osobom stopień doktora teologii w zakresie nauk biblijnych.

W okresie sprawozdawczym licencjat teologiczny ze specjalizacji biblijnej otrzymali następujący studenci: p. T. Burzyński, o. D. Czoska, p. D. M. Dziadoń, p. B. Kocel, ks. J. Kucharski, ks. W. Mazur, p. K. W. Mielcarek, ks. P. J. Mierzwa, p. K. Pacewicz.

Stopień magistra teologii na podstawie prac pisemnych pisanych na seminariach biblijnych uzyskali następujące osoby: ks. L. Becker, ks. M. Chodorowski, p. W. F. Dembek, ks. K. Erdzik, ks. J. Giżycki,